

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Aprobat:
în ședința Consiliului Științifico-Didactic,
proces verbal nr. 2 din 31 ianuarie 2019
Președinte: Lilia POGOLȘA,
dr.hab.prof.univ.

PROGRAM

Domeniul de formare: 011 Științe ale Educației

Specialitatea: 0114.6 Biologie, pentru cadre didactice din învățământul general

Numărul total de ore: 150 ore contact direct / 450 ore activitate individuală - 20 de credite profesionale.

Baza admiterii: studii superioare

Limba de instruire: Româna

Forma de organizare: cu frecvență la zi

Chișinău, 2019

Programul de formare profesională continuă a fost actualizat în conformitate cu *Metodologia de elaborare a programelor de formare profesională continuă a cadrelor didactice* (ordin MECC nr.92 din 30.01.19) în cadrul ședinței Consiliului Științifico-Didactic al IȘE din 31.01.2019 în baza Programului de formare profesională conntinuă la specialitatea **Biologie** , coordonat cu MECC în 29.12.2017.

Autori:

Ion Achiri, *dr.conf.univ.*

Nina Petrovski, *dr.hab.conf.univ.*

Elena Prunici, *lector.univ.*

Viorica Andrițchi, *dr.hab.conf.univ.*

Aurelia Pisău, *lector.univ.*

Recenzenți:

Nelu Vicol, *dr.conf.univ.*

Svetlana Nastas, *dr.*

Notă explicativă

1. Concepția și destinația Programului

Formarea cadrelor didactice la Biologie semnifică o activitate didactică și psihopedagogică desfășurată ca fiind necesitate raportată, indiferent de situații, la idealul educațional, deoarece realitatea pedagogică însăși trebuie concepută prin prisma aspirațiilor și valorilor, consolidate de istorie și orientate spre viitor, personalitatea însăși fiind definită drept ideal al educației și maximum de desăvârșire într-o ființă umană, a originalității sale specifice, în cadrul principiului social, principiu prin care înțelegem armonia productivă cu mediul.

Programul este destinat profesorilor de biologie care predau în gimnazii, licee, școli profesionale, colegii și centre de excelență.

2. Programul de formare continuă are ca scop Dezvoltarea competențelor profesionale în didactica *Biologiei* din perspectiva formării competențelor școlare ale elevilor și promovarea valorilor educaționale în dezvoltarea personalității elevului.

3. Domeniul de activitate al cadrelor didactice

Cadrele didactice formate sunt angajate în calitate de profesori de biologie în învățământul general și mediu de specialitate.

4. Finalitățile Programului:

Dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice care vizează:

- valorificarea strategiilor și tehnologiilor educaționale pentru realizarea calitativă a prevederilor curriculumului modernizat la *Biologie*, din perspectiva pedagogiei competențelor;
- valorificarea modelelor de proiectare didactică constructivistă;
- desfășurarea unui proces de predare-învățare interactivă, centrată pe formare de competențe;
- promovarea diverselor modalități de activizare a elevilor în cadrul lecției;
- evaluarea rezultatelor școlare în contextul pedagogiei competențelor;
- promovarea activă a valorilor postmodernismului în educație;
- valorificarea reperelor praxiologice moderne ale activităților educative;
- valorificarea legităților psihosociale ale educației moderne;
- valorificarea reperelor praxiologice ale brandingului personal și profesional;
- promovarea diverselor modalități psihologice pentru eficientizarea procesului educațional.

5. Condițiile de realizare a Programului:

Mijloace de formare: În vederea desfășurării cu succes a programului vor fi utilizate resursele spațiale ale IȘE (sălile de curs); computere; tabla interactivă, proiectorul multimedia; TV; acces la internet, copiatoare; suporturi de curs etc.

Metode de formare: training-ul, prelegerea, conversația euristică, brainstorming, dezbateră, problematizarea, studiul de caz, explozia stelară, jocul de rol, modelarea, simularea de situații, metoda construcțiilor de modele, metoda proiectului, metoda obstacolelor, lucrul cu suportul de curs, consilierea etc.

Resurse de timp: 3 săptămâni.

Forme și modalități de evaluare: Se vor promova diverse modalități de evaluare inițială, formativă și sumativă.

6. Echipa de formare:

Colaboratorii angajați la Catedra *Didactica Disciplinelor Școlare*;

Colaboratorii catedrei *Psihopedagogie și Management Educațional*;

- Colaboratori ai IȘE;
 Responsabili din cadrul MECC;
 Personal de sprijin (Secția studii; Centrul de Informatizare și Editare; Contabilitatea, etc.).
 Cadre didactice din instituțiile universitare, din învățământul general și din școli de aplicații.
7. **Grupul țintă:** profesorii de *Biologie* în școala națională.

8. Planul de învățământ

Programul este elaborat în contextul respectării raportului: 30% - ore teoretice, 60% - ore practice și 10% - ore evaluare / schimb de experiență.

a) Calendarul activităților

Săptămâna întâia	Săptămâna a doua	Săptămâna a treia
Timpul didactic: 5 zile, 50 de ore	Timpul didactic: 5 zile, 50 de ore	Timpul didactic: 5 zile, 50 de ore

b) Design-ul Planului de învățământ

Nr. d/o	Denumirea modului	Total ore	Numărul de ore de studiu			Forma de evaluare
			Inclusiv pe tipuri de activități		Lucrul individual	
			Prelegeri	Lecții practice		
MODULUL A: Didactica disciplinei școlare Biologia, școala națională		300	20	55	225	Proiect metod./didactic
I.	TENDINȚE MODERNE ÎN DIDACTICA DISCIPLINEI ȘCOLARE	52	6	7	39	Chestionar
1.	Integrarea intra- și interdisciplinară în contextul formării competențelor școlare	16	2	2	12	
2.	Constructivismul – un nou context al învățării	8	2	-	6	
3.	Metodologia învățării constructiviste	8	2	-	6	
4.	Proiectarea didactică din perspectiva învățării constructiviste	16	-	3	12	
5.	Evaluare / Schimb de experiență	8	-	2	6	
II.	TEORIA ȘI METODOLOGIA FORMĂRII COMPETENȚEI ȘCOLARE	32	-	8	24	Chestionar
1.	Obiectivul educațional, capacitatea și competența școlară: definiții și caracteristici	8	-	2	6	
2.	Metodologia de formare a competenței de a investiga procesele biologice cu ajutorul aparatelor și ustensilelor de laborator.	8	-	2	6	
3.	Metodologia de formare a competenței de rezolvare a problemelor/situații-problemă la biologie.	8	-	2	6	
4.	Evaluare /Schimb de experiență	8	-	2	6	
III.	STANDARDELE DE COMPETENȚĂ PROFESIONALĂ ȘI METODOLOGIA DE IMPLEMENTARE	16	4	-	12	Chestionar
1.	Standarde de competență: delimitări conceptuale	8	2	-	6	
2.	Metodologia de implementare a standardelor de competență	8	2	-	6	
IV.	METODOLOGIA DIDACTICII INTERACTIVE	48	-	12	36	Chestionar
1.	Metodologia didacticii interactive (MDI): delimitări conceptuale	8	-	2	6	
2.	Metodologia organizării învățării prin cooperare	8	-	2	6	
3.	Metodologia realizării experimentului la biologie în contextul proiectului SALiS.	24	-	6	18	
4.	Evaluare/ Schimb de experiență	8	-	2	6	
V.	MANAGEMENTUL LECȚIEI MODERNE	72	-	18	54	Chestionar

1.	Lecția de biologie din perspectiva didacticii moderne	8	-	2	6	
2.	Modele de conducere a lecției	8	-	2	6	
3.	Organizarea și planificarea managerială a lecției de biologie	8	-	2	6	
4.	Perfecționarea managerială a lecției de biologie	48	-	12	36	
VI.	<i>EVALUAREA ÎN BAZĂ DE COMPETENȚE</i>	80	10	10	60	Chestionar
1.	Evaluarea din perspectiva formării competențelor școlare	24	4	2	18	
2.	Standarde de eficiență a învățării	16	2	2	12	
3.	Referențialul de evaluare: corelarea <i>standarde de eficiență – competențe școlare</i>	16	2	2	12	
4.	Metodologia elaborării unui instrument de evaluare în bază de competențe	16	2	2	12	
5.	Evaluare /Schimb de experiență	8	-	2	6	
MODULUL B Psihopedagogie		180	14	31	135	Test
I.	<i>Repere pedagogice în formarea atitudinilor elevilor</i>	20	2	3	15	
1.	Cultivarea atitudinilor elevilor în procesul educațional.	8	2	-	6	
2.	Problematica formării atitudinilor în cadrul disciplinelor școlare.	8	-	2	6	
3.	Formarea atitudinilor în cadrul activităților educative.	4	-	1	3	
II.	<i>Asigurarea mediului dezvoltativ de învățare.</i>	40	4	6	30	
1.	Mediul dezvoltativ de învățare: esență și caracteristici.	16	2	2	12	
2.	Managementul clasei și al comportamentului elevilor.	24	2	4	18	
III.	<i>Asigurarea climatului psihologic în mediul educațional.</i>	40	4	6	30	
1.	Componentele și dimensiunile climatului psihologic.	16	2	2	12	
2.	Condițiile și formele de manifestare a climatului psihologic (conflictele, coeziunea, comunicarea, nivelul de conducere în activitatea cadrului didactic/managerial).	16	2	2	12	
3.	Modalități psihologice de creare în instituția de învățământ/procesul educațional a climatului prietenos/favorabil.	8	-	2	6	
IV.	<i>Modalități de eficientizare a relațiilor interpersonale la nivel micro și macro social (clasă, școală, societate)</i>	40	4	6	30	
1.	Competența de comunicare interpersonală: esență, forme, procedee, finalități.	16	2	2	12	
2.	Abilitățile specifice comunicării interpersonale în mediul educațional.	16	2	2	12	
3.	Metode și tehnici de comunicare interpersonală în mediul educațional	8	-	2	6	
V.	<i>Reglarea / autoreglarea afectivă în procesul educațional</i>	40	-	10	30	
1.	Inteligența emoțională: esență și strategii de dezvoltare.	4		1	3	
2.	Corelația tridimensională a reglajului afectiv. Tehnici, modalități de reglare/autoreglare	8	-	2	6	

	afectivă.					
3.	Metode de depășire a barierelor psihosociale și instaurarea echilibrului emoțional.	8	-	2	6	
4.	Strategii de diminuare a agresivității personale și sociale.	8	-	2	6	
5.	Dependențele: clasificări, particularități, intervenții.	8	-	2	6	
6.	Profilaxia dependențelor.	4	-	1	3	
MODULUL C: Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație		60	4	11	45	Chestionar
1.	Aplicații ale Microsoft Word	8	-	2	6	
2.	Lecții interactive în Power Point	8	-	2	6	
3.	Softuri educaționale la disciplină. Tabla interactivă	24	4	2	18	
4.	Platforme E-learning. Paginile web	12	-	3	9	
5.	Evaluare /Schimb de experiență	8	-	2	6	
MODULUL D Branding profesional		60	4	11	45	Test
I.	Identitatea profesională a cadrului didactic	20	2	3	15	
1.	Valorile - sistem de referință în activitatea și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice	8	2	-	6	
2.	Imaginea de sine și identitatea profesională a cadrului didactic	4	-	1	3	
3.	Modalități de dezvoltare profesională a cadrelor didactice. Traseul de dezvoltare profesională a cadrelor didactice.	8	-	2	6	
II.	Dezvoltarea personală a cadrului didactic prin autoeficacitate și automotivare	40	2	8	30	
1.	Credibilitatea profesională: prezența profesională, competența profesională, tactul pedagogic și social	8	2	-	6	
2.	Dezvoltarea personală a cadrului didactic: concepte, componente	8	-	2	6	
3.	Dimensiunile autoeficacității: fizică, mentală, socială/emoțională, culturală, spirituală.	8	-	2	6	
4.	Sursele autoeficacității: persuasiunea verbală, starea fiziologică și psihologică, experiența anterioară, învățarea pe tot parcursul vieții	8	-	2	6	
5.	Condițiile automotivării cadrului didactic. Metoda 7 de „C” ai încrederii	8	-	2	6	
Total general:		600	42	108	450	

9. Bibliografie selectivă:

1. Codul Educației. Chișinău, 2014.
2. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova *Cadrul de referință al curriculumului național*. Chișinău, Lyceum, 2017.
3. Ministerul Educației Culturii și Cercetării al Republicii Moldova. Institutul de Științe ALE Educației. *curriculumul școlar: Provocări și oportunități de dezvoltare*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale. 7 - 8 decembrie 2018. IȘE, Chișinău, 2018.

4. *Evaluarea în sistemul educațional: deziderate actuale*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale. 09 - 10 noiembrie 2017. IȘE, Chișinău, 2017.
5. *Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general*, Ministerul Educației al Republicii Moldova, Chișinău, 2016.
6. *Institutul de Științe ale Educației: Istorie, Performanțe, Personalități*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale. 20 -27 octombrie 2016. IȘE, Chișinău, 2016.
7. *Tehnologii didactice moderne*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale. 26-27 mai 2016. IȘE, Chișinău, 2016.
8. *Eficientizarea învățământului - vector al politicilor educaționale moderne*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale 11-12 decembrie 2014. Chișinău: IȘE, 2014.
9. *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar*. Ordinul Ministrului Educației Nr.638 din 30 iunie 2016.
10. Ministerul Educației al Republicii Moldova *Standarde de eficiență a învățării*. Chișinău Lyceum, 2012.
11. Ministerul Educației al Republicii Moldova. *Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor*.(2014).
12. *Regulamentul de atestare a cadrelor didactice din învățământul general, profesional ethnic și din cadrul serviciilor de asistență psihopedagogică*. Ordinul ministrului educației culturii și cercetării nr.62 din 23 ianuarie 2018.
13. Ministerul Educației al Republicii Moldova, *Biologia. Curriculum școlar pentru clasele a V-a – a IX-a*. Autori: N. Bernaz, S. Gînju ș.a. Chișinău, 2010
14. Ministerul Educației al Republicii Moldova, *Biologia. Curriculum pentru clasele a X-a – a XII-a*. Autori: N. Bernaz, S. Gînju, C. Subotin ș.a. Chișinău, 2010.
15. Bernaz N., Gînju S. ș.a. *Ghid de implementare a curriculumului modernizat în învățământul liceal la biologie*. Chișinău: Editura Știința, 2011
16. Dencicov L. ș.a., *Didactica generală a biologiei*. Chișinău, 2014
17. Fryer M., *Predarea și învățarea creativă*. Chișinău: Editura Uniunii Scriitorilor, 2014
18. Godoroja R., ș.a. *Experiențe pedagogice avansate la chimie și biologie*. Chișinău, Pro Didactica, 2011
19. Mînder M. *Didactica funcțională: obiective, strategii, evaluare*. Chișinău, Editura Cartier, 2013
20. Negru A. Șabanov G., Gânja Gh., *Plantele rare din flora spontană a Republicii Moldova*, Chișinău, USM 2012
21. *Educația centrată pe elev. Ghid metodologic*. Coordonatori Callo T., Paniș A.. Chișinău: „Print-Caro”, 2010
22. Stoica A., Musteață S. *Evaluarea rezultatelor școlare*. Ghid metodologic. Chișinău, 2011
23. Stoica A. *Evaluarea progresului școlar: de la teorie la practică*. București: Humanitas Educațional, 2013
24. Cerghit I., *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom, 2011
25. Ionescu M., Radu I., *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 2014
26. Mînder M., *Didactica funcțională: obiective, strategii, evaluare*. Chișinău: Cartier, 2011

Webografie

www.mecc.gov.md

www.aee.edu.md

www.ise.md

www.ael.ro

www.didactic.ro

math.1september.ru

stireal.edu.md

Planul de învățământ al Programului finalizează cu evaluarea competențelor cadrelor didactice în baza elaborării și prezentării **Proiectului metodologic/ didactic**.

În context se aplică și evaluările curente și formative pe module/compartimente ale Planului de învățământ în baza chestionarului, testului etc.

Programul a fost examinat în ședința Catedrei *Didactica Disciplinelor Școlare*, proces verbal nr. 1 din 31 ianuarie 2019.

Achiri Ion, dr.conf.univ.,
Șeful Catedrei *Didactica Disciplinelor Școlare*